

Adroddiad ar gyfer	Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad y cyfarfod	26 Ionawr 2022
Aelod / Swyddog Arweiniol	Y Cynghorydd Brian Jones (Aelod Arweiniol dros Wastraff, Cludiant a'r Amgylchedd), y Cynghorydd Tony Thomas (Aelod Arweiniol dros Dai a Chymunedau), / Alan Smith (Pennaeth Gwasanaeth Modelu Gwybodaeth Adeiladu a Phrif Berchennog Cyfrifol y Rhaglen Newid Hinsawdd ac Ecolegol)
Awdur yr Adroddiad	Helen Vaughan-Evans / Andrew Cutts (Rheolwr y Rhaglen Newid Hinsawdd / Dros Gyfnod Mamolaeth)
Teitl	Adroddiad Archwilio Cymru – Cyngor Sir Ddinbych, Cyflawni Uchelgeisiau Amgylcheddol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1. Y mae'r adroddiad hwn yn crynhoi Adroddiad Archwilio Cymru am Gyflawni Uchelgeisiau Amgylcheddol yng Nghyngor Sir Ddinbych, ac yn rhoi ymatebion Swyddogion i'r Cynigion Gwella.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1. I sicrhau bod Aelodau Etholedig yn cael gwybod am arsylwadau a gweithredoedd yn dilyn archwiliad allanol ar Gyngor Sir Ddinbych, ac yn gallu craffu arnynt.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod Aelodau yn ystyried yr adroddiad, y Cynigion Gwella cysylltiol ac ymatebion Swyddogion, ac yn rhoi adborth fel y bo'n briodol.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1. Rhwng mis Rhagfyr 2020 a mis Mehefin 2021, cynhaliwyd adolygiad gan Archwilio Cymru o allu Cyngor Sir Ddinbych i gyflawni ei uchelgeisiau amgylcheddol, yn

cynnwys sut y mae'r Cyngor yn bwriadu integreiddio, sefydlu, mesur, a chyfathrebu ei uchelgeisiau amgylcheddol. Mae'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn Atodiad 1.

4.2. Cyhoeddwyd yr adroddiad terfynol ym mis Hydref 2021, a daeth i'r casgliad bod y Cyngor yn gwneud cynnydd ardderchog yn y gwaith o sefydlu ei uchelgeisiau amgylcheddol.

4.3. Yr oedd yr adroddiad yn datgan ei fod wedi dod i'r casgliad hwn oherwydd:

- Bod y Cyngor wedi gweithredu'n gyflym i sefydlu ei uchelgeisiau amgylcheddol yn ei fframweithiau cynllunio strategol ac wedi dyrannu adnoddau sylweddol, ond ni wyddys cost lawn yr uchelgais ar hyn o bryd.
- Y mae'r Cyngor wedi cyfathrebu'n dda gyda'r dinasyddion, gan geisio rhoi gwybodaeth, dylanwadu a newid ymddygiad, a byddai mapio mwy cynhwysfawr o fudd-ddeiliaid yn cryfhau ymgysylltiad ymhellach.
- Y mae'r Cyngor wedi gweithio'n galed i gyfathrebu gyda chynghorwyr a staff, a'u hyfforddi, ac er bod eu dealltwriaeth yn datblygu'n dda, y mae angen mwy o fanylion ar yr hyn y mae 'ecolegol gadarnhaol' yn ei olygu i'r Cyngor a sut y mae'r uchelgeisiau'n dylanwadu ar waith pob dydd pawb.
- Mae'r Cyngor wedi gosod mesurau gwaelodlin gan ddefnyddio fframwaith perfformiad sefydledig. Bydd adrodd dros y flwyddyn nesaf yn gymorth i sefydlu'r uchelgeisiau amgylcheddol ac i ddatblygu'r mesurau.

4.4. Y mae'r adroddiad yn mynd rhagddo i wneud 10 argymhelliad ar gyfer gwella. Y mae Atodiad 2 yn rhoi'r argymhellion ar gyfer gwella ac ymateb cychwynnol swyddogion, yn cynnwys yr hyn y cynigir ei wneud mewn ymateb.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Bydd cyflawni Uchelgeisiau Amgylcheddol y Cyngor yn gwneud cyfraniad uniongyrchol tuag at gyflawni datganiad Argyfwng Newid Hinsawdd ac Ecolegol y Cyngor, sydd yn ymrwymo'r Cyngor i fod yn ddi-garbon net erbyn 2030 a gwella bioamrywiaeth yn Sir Ddinbych. Bydd hefyd yn gwneud cyfraniad uniongyrchol tuag at gyflawni Strategaeth Newid Hinsawdd ac Ecolegol 2021-2030 sydd wedi ei fabwysiadu, gan gynorthwyo'r gostyngiad mewn allyriadau carbon, cynyddu dal a storio carbon, a gwella cyfoeth rhywogaethau ein tir, fel gall y Cyngor lwyddo i

gyflawni targedau 2030 o fod yn ddi-garbon net, bod yn Ecolegol Gadarnhaol, a gweld 35% o ostyngiad yn allyriadau'r gadwyn gyflenwi.

5.2 Bydd cyflawni Uchelgeisiau Amgylcheddol y Cyngor yn cynorthwyo'r Cyngor i wneud ei gyfraniad tuag at bolisi Llywodraeth Cymru i'r sector cyhoeddus fod yn garbon niwtral erbyn 2030, i Gymru gyrraedd ei darged, sydd wedi ei rymo mewn cyfraith, o leihau allyriadau i fod yn ddi-garbon net erbyn 2050; a bydd yn cefnogi dyletswydd statudol y Cyngor dan Adran 6 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 i "geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth".

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gostau yn codi'n uniongyrchol o'r adroddiad hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1 Nid oes angen Asesiad o'r Effaith ar Les ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Y mae canfyddiadau'r adroddiad a meysydd gwella wedi eu trafod gyda Bwrdd Gweithredu'r Rhaglen Newid Hinsawdd ac Ecolegol, Tîm y Prif Weithredwr, a Gweithgor Gwleidyddol Argyfwng Newid Hinsawdd ac Ecolegol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Dim angen.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nid oes yna risgiau ychwanegol yn codi o'r adroddiad hwn.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Nid oes angen penderfyniad.